

ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Юшкевич О.О., к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет
elenastrateg@ukr.net

Однією з ключових проблем економічної теорії визнано суперечність між безмежною здатністю розвивати матеріальні і духовні потреби та обмеженістю природних і енергетичних ресурсів, що використовуються в господарській діяльності. Це посилює соціальну нерівність та напругу, зазначає український вчений, фахівець з економічної теорії В. Базилевич і потребує пошуку нових критеріїв соціально-економічного розвитку з урахуванням гуманістичної та екологічної складової [1, с. 14].

Модель економічного зростання орієнтована на збільшення маси створюваних благ та послуг відповідно до особистих та суспільних потреб, вичерпала себе. Вона завдає збитку природному середовищу, призводить до різкої диференціації рівня життя населення. Не розуміння обмежених можливостей навколишнього середовища асимілювати відходи та забруднення, що виробляються безпосередньо підприємствами, породили невідповідність між рівнем розвитку продуктивних сил, характером виробничих відносин та можливостями природи до відтворення ресурсів. На наше переконання, проблема розвитку підприємства полягає не стільки в обмеженості ресурсів, а скільки в низькому рівні розвитку економіки знань та можливості їх комерціалізації.

Генерування знань стає головним джерелом продуктивності та зростання добробуту. Важливо, що в

економіці знань особлива увага приділяється використанню знань для виробництва економічних вигод.

Інформація та знання відзначають фундаменталісти новітньої економічної думки П. Леоненко, А Чухно, П. Юхименко – це феномен, що може споживатися в процесі виробництва в необмеженій кількості відтворювальних циклів. Вони не залежні від простору, але чутливі до чиннику часу, тобто знецінюються, коли застарівають, до повної втрати вартості [3 с. 138]. Все це свідчить, зазначають автори, що інформація та знання є якісно новим виробничим ресурсом. Саме вони змінюють характер виробництва, його природу.

Головна функція інтелектуальної економіки сільськогосподарського підприємства полягає в отриманні різного роду технологічних і організаційних переваг над конкурентами. Колективна інтелектуальна діяльність задає темп і характер оновлення технології виробництва і його продукції, які потім стають головною конкурентною перевагою на ринку. Це істотно прискорює приріст маси прибутку за рахунок формування і реалізації необхідних підприємству систем знань і відносин, що забезпечують його ефективну господарську діяльність.

З наукового погляду професора Б Сербіновського, для побудови ефективного управління підприємством, його капіталом та вартістю в інноваційній економіці, економіці знань та новій економіці необхідна операціоналізація понять. Він переконаний, що економіка підприємства може бути віднесена [2]:

- до інноваційної, якщо: у виробництві та менеджменті використовуються інновації та їх можна виміряти за допомогою натуральних, вартісних, трудових та інших показників; визначені фактори, створені механізми та інструменти, що дозволяють пом'якшувати вплив факторів до заданих цільових критеріїв;

- до економіки знань, якщо: підприємство створює і запозичує нові знання та створює на їх основі інновації; активно нарощує інтелектуальний потенціал і людський капітал, управляє знаннями та інформацією для створення нових нематеріальних активів, що забезпечують конкурентні переваги на ринку;

- до структур нової економіки, якщо у виробництві, розподілі, обміні та управлінні активно застосовуються сучасні інформаційно-комунікаційні технології. При цьому можуть бути визначені показники, цілі та цільові критерії, за якими можна ідентифікувати підприємство як суб'єкт нової економіки, сформувані бажаний процес управління, в якому використовуються механізми та інструменти, що дозволяють покращувати стан підприємства, забезпечивши зміну показників в обраному напрямку.

Формування інтелектуальної економіки є об'єктивною необхідністю розвитку сільськогосподарських підприємств з наступних причин: 1) просторова обмеженість сільськогосподарських угідь і найбільш продуктивної їх частини – ріллі; 2) зростання попиту на інтелектуальні продукти; 3) сприятливі природно-кліматичні умови агроecosystem; 4) малоефективна інфраструктура ринку інновацій; 5) потужний науково-інтелектуальний комплекс аграрного сектору.

Вважаємо, що результати формування інтелектуальної економіки розвитку сільськогосподарських підприємств можуть бути використані в управлінні вартістю аграрного бізнесу, зокрема моделюванні процесу створення вартості підприємства, в якій враховані нематеріальні активи.

Список використаної літератури

1. Базилевич В.Д. Концептуалізація мегатрендів економічного розвитку в контексті глобальних викликів сучасності / В.Д. Базилевич // Парадигмальні зрушення в

економічній теорії ХХІ ст.: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. – С. 11-15.

2. Сербиновский Б. Ю. О содержании терминов «инновационная экономика», «новая экономика» и «экономика знаний» / Б. Ю.Сербиновский, О. С. Захарова // Научный журнал КубГАУ, №61(07), 2010 года. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ej.kubagro.ru/2010/07/pdf/11.pdf>

3. Чухно А.А. Сучасні економічні теорії: підручник / А.А. Чухно, П.І. Юхименко, П.М. Леоненко; за ред. А.А. Чухна. – К.:Знання, 2007. - 878 с.